

Srbske narodne pripovedke.

Preložil *Fran Erjavec.*

VII.

LISICA SE OSVETI VOLKU.

lisica umesi potice iz prsti. Ko jih speče, jih namaže z medom in odide z njimi k purjim pastirjem ter jih poprosi za mlado purice, a ona jim ponudi zanjo medenih potic. Pastirji ji ne dajo purice, temveč jo napotijo k svinjskim pastirjem, češ, da bo dobila ondi prašička.

Tedaj odide ona k svinjskim pastirjem ter jih poprosi za prašička, a ona jim ponudi medenih potic. Pastirji ji ne dajo prašička, temveč jo napotijo h govejim pastirjem, češ, da bo dobila telička.

Nato odide h govejim pastirjem ter jih poprosi za telička, a ona jim ponudi medenih potic. Pastirji ji ne dajo telička, temveč jo odpravijo h konjskim pastirjem, češ, da bo dobila tam žrebe.

Tedaj gre ona tudi h konjskim pastirjem ter poprosi še nje za žrebe, a ona jim ponudi medenih potic. Pastirji ji dajo žrebe, ona pa njim potic, a jim zabiči, naj nikakor ne načno potic, dokler ne pride ona za brdo. Pastirji jo slušajo, a ko pozneje potice prelomijo in pokusijo, vidijo, da so potice iz prsti in da jih je lisica prevarila. Stečejo hitro za njo, a ona je bila tedaj že daleč, a pastirji so se vrnili trudni in praznih rok domov.

Ko pride lisica domov, zapre žrebe v spleteno kolibo ter ga začne *negovati*: vsak dan mu je donášala zelene travice in studene vodice, a vselej, ko je odšla po trave in po vode, mu je naročila, naj pazi na njen glas in na njene besede:

»Kobo, kobilica,
otvori mi vratica:
nosim ti studene vódice
in zelene travice!«

Zabičila mu je, da ne sme odpreti vrat v kolibo na noben drugi glas.

Nekoč pride volk, ki je večkrat prisluškoval, kako nagovarja lisica žrebeta, da ji odpre vrata, in začne klicati s svojim debelim glasom:

»Kobo, kobilica,
otvori mi vratica:
nosim ti studene vódice
in zelene travice!«

A žrebe spozna, da to ni tenki glas lisičin in mu noče odpreti. Ko volk to vidi, se skrije zopet za grm. — Kmalu nato pride lisica z vodo in travo. Ko pride pred kolibo, se ustavi kakor navadno pred vrati ter govori tenko:

»Kobo, kobilica,
otvori mi vratica:
nosim ti studene vódice
in zelene travice!«

Ko žrebe spozna njen glas, ji takoj odpre in ji začne pripovedovati, kako je prišel nekdo in ga nagovarjal kakor ona, da bi mu otvoril vrata, le z debelejším glasom, a ono ni hotelo odpreti. Tedaj pravi lisica: »Ne odpiraj nikakor na debel glas, ampak samo na jako tenek.«

Ko odide drugo jutro lisica zopet po vode in trave, pride volk, ki je prisluškoval za grmom temu razgovoru ter se stisne, kar se more in začne s prav tenkim glasom:

»Kobo, kobilica,
otvori mi vratica:
nosim ti studene vódice
in zelene travice!«

Ubogo žrebe se prevari ter odpre vrata, a volk mu plane za vrat, ga zakolje in vsega poje, le glavo in rep pusti. Nato odide in vrata se zapro za njim, kakor so bila prej zaprta.

Ko pride pozneje lisica, začne nagovarjati kakor navadno:

»Kobo, kobilica,
otvori mi vratica:
nosim ti studene vódice
in zelene travice!«

A nihče se ne javi in tudi vrata se ne odpro. Tedaj pogleda lisica skozi špranjo in ko opazi v kolibi samo žrebetovo glavo in rep, vlomi vrata ter začne plakati in žalovati za njim. Nato tožna in žalostna odide ter se zgrudi kakor mrtva sredi poti.

Kmalu nato pride ondi človek z vozom in opazivši na poti lisico, jo dvigne ter vrže na voz, da bi jo doma odrl. Na vozu je pa imel v torbi tri hlebe sira. Lisica, ki se je poprej utajila, se sedaj polagoma dvigne, izvleče iz torbe vse tri sire in z njimi pobegne. Ko pride na varno, poje takoj dva hlebčka, a tretjega natakne na vrat in odide dalje. Tako gredoč, sreča volka, ki ji je pojedel žrebe. Ko vidi volk

pri njej sir, jo vpraša, kje ga je dobila. Odgovori mu, da ga je izsrkala iz vode.

»A kje je ta voda?« jo vpraša volk dalje.

»Idi, pokažem ti,« odgovori lisica.

To je bilo okrog polnoči o ščipu in nebo je bilo vedro. Lisica privede volka do vode, mu pokaže v vodi luno ter reče: »Ali vidiš, kolik sir je v vodi? Izpij vodo, pa prideš do sira. Tako sem dobila tudi jaz svojega.«

Tedaj začne ubogi volk piti in piti, da se mu je pričelo že vzdihovati, a lisica ga le priganja: »Pij, striček, pij, kmalu boš izsrkal vse!«

Volk siromak zopet pije in srka, da mu je drla voda že v nos in v usta. Tedaj mu zatisne lisica nos in usta ter ga zajaše. Reče mu, da je bolna in da ne more hoditi in da naj jo on nese. Ubogi volk privoli, a ona začne prepevati: »Bolan nosi zdravo, bolan nosi zdravo!«

Ko je ona to le preveč ponavljala, jo vpraša volk: »Kaj govoriš, teta?«

Ona mu pa odvrne: »Nič, striček, blede se mil!« In zopet začne: »Bolan nosi, zdravo, bolan nosi zdravo!« Tako prideta pred hišo, kjer je bila svatba.

Ko svatje zaslišijo, kaj prepeva lisica, pridejo pred hišo in začnejo hvaliti njeno pesem, a ona jim pravi, da bi pela še lepše, če bi ju pustili v hišo in potem še na podstrešje. Svatje ju puste. Ko pritovori volk z največjo muko lisico na spleteno podstrešje, mu odpre lisica nos in usta. Hipoma se vlije iz njega vsa voda in polije svate spodaj v hiši. Svatje pritečejo na podstrešje, a lisica skoči s podstrešja in zbeži, ubogega volka pa strašno pretepejo.

Ko se pozneje volk in lisica zopet snideta, povprašata drug drugega, kako sta se rešila. Volk pove, da je ves pretepen in da je komaj odnesel pete. Tako pravi tudi lisica in ga nagovori, da bi skakala preko senenega kolca, ki je bil ondi v bližini. Volk jo res sluša. Ko nekolikokrat preskočita, mu reče lisica, da ne preskakuje dobro in da skače preveč v stran, a ne pravilno nad kolcem. Tedaj začne preskakovati on prav nad kolcem ter se nabode nanj. Ko lisica to vidi, se razveseli in reče volku: »Potegni, striček, potegni, pa se boš izmotal.«

Volk se mota in brca ter se pri tem vsega predere. Tedaj ga lisica zapusti, rogajoč se mu: »Sedaj bom ustrojila iz tvoje kože opanke, ker si mi pojedel moje žrebe!«